

15 Δεκεμβρίου, 1994

[ΠΙΚΗΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στές]

BALKANCARIMPEX FTO,

Εφεσείοντες,

v.

LEASCO LTD.,

Εφεσιβλήτων.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8451)

5 Διαιτησία — Όρος σε σύμβαση για παραπομπή διαφορών σε διαιτησία στη Βουλγαρία — Έγερση αγωγής στην Κύπρο με ισχυρισμούς μεταξύ άλλων, για δόλο και ψευδείς παραστάσεις, χωρίς εξειδίκευση — Μεταγενέστερος διακανονισμός ορισμένων από τις διαφορές — Κατά πόσο είχε υπερφαλαγγίσει την αρχική συμφωνία και καταστήσει ανενεργό τη ρήτρα διαιτησίας — Κρίθηκε, ανατρέποντας το πρωτόδικο Δικαστήριο, ότι δεν την είχε υπερφαλαγγίσει.

10 Διαιτησία — Ρήτρα διαιτησίας σε σύμβαση — Εφαρμόζεται εκτός αν καταδειχθούν ισχυροί λόγοι που δικαιολογούν τη μη εφαρμογή της — Η στοιχειοθέτηση και απόδειξη των λόγων αυτών βαρύνει το διάδικο που επικαλείται την δικαιοδοσία του Δικαστηρίου.

15 Η έγγραφη συμφωνία ημερομηνίας 31.1.86 μεταξύ των διαδίκων περιείχε όρο ότι οποιεσδήποτε διαφορές που τυχόν θα προέκυπταν από την εφαρμογή της συμφωνίας, αν δεν διακανονίζονταν φιλικά, θα παραπέμπονταν σε διαιτησία στο Διαιτητικό Δικαστήριο του Βουλγαρικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου. Οι εφεσιβλήτοι ενήγαγαν την εφεσείουσα στην Κύπρο για αποζημιώσεις για παράβαση της συμφωνίας και για ισχυριζόμενο δόλο και ψευδείς παραστάσεις. Δεν εξειδικεύτηκε το πλαίσιο στο οποίο είχε εκδηλωθεί ο ισχυριζόμενος δόλος, ή είχαν γίνει οι ψευδείς παραστάσεις. Με αίτησή της η εφεσείουσα 20 ζήτησε την αναστολή της διαδικασίας στην Κύπρο και ισχυρίστηκε ότι η διαιτητική διαδικασία στην Βουλγαρία είχε αρχίσει και ότι η εφεσίβλητη είχε εμφανισθεί σ'αυτήν. Η εφεσίβλητη στην ένστασή της ισχυρίστηκε ότι η εφεσείουσα κωλύετο από του να επικαλεσθεί την ρήτρα 25 διαιτησίας, διότι η ίδια είχε καταχωρήσει αγωγή στα Κυπριακά Δικα-

στήρια εναντίον της εφεσίβλητης για δύο επιταγές που είχε εκδώσει η εφεσίβλητη και που δεν είχαν τιμηθεί, και διότι στην αγωγή προβάλλονταν ισχυρισμοί για δόλο πράγμα που καθιστούσε την αγωγή κατάλληλη για εκδίκαση από τα Κυπριακά Δικαστήρια.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο, παρόλο ότι δεν δέχθηκε τις πιο πάνω θέσεις της εφεσίβλητης, διότι θεώρησε ότι η αγωγή για τις δύο επιταγές δεν αναφερόταν σε "διαφορά" από την εφαρμογή της συμφωνίας, και διότι δέχθηκε ότι αόριστοι και ασαφείς ισχυρισμοί για δόλο και ψευδείς παραστάσεις δεν δίδουν βάση για απόρριψη του αιτήματος αναστολής της διαδικασίας, εντούτοις απόρριψε την αίτηση, διότι έκρινε ότι i) μεταγενέστερο μνημόνιο διακανονισμού μερικών διαφορών μεταξύ των διαδίκων, συνιστούσε μεταγενέστερη συμφωνία η οποία είχε υπερφαλαγγίσει την αρχική συμφωνία και καταστήσει ανενεργό την ρήτρα δικαιοδοσίας, ii) οι μάρτυρες για την υπόθεση ήσαν στην Κύπρο, και iii) η αξίωση αποζημίωσης για δόλο, παρότι το ότι ήταν αόριστη και ασαφής, εντούτοις σε συνδυασμό με τους δυο πιο πάνω άλλους λόγους παρείχε έρεισμα για απόρριψη της αίτησης για αναστολή. Η εφεσίβλητη στην ένστασή της δεν είχε εγείρει θέμα μαρτύρων και θέμα παρουσίας των μαρτύρων στην Κύπρο ούτε αναφερόταν στην ταυτότητά τους.

Αποφασίσθηκε ότι:

- (α) Η μεταγενέστερη συμφωνία μεταξύ των διαδίκων δεν απέβλεπε ούτε είχε σαν αποτέλεσμα τον υπερφαλαγγισμό της αρχικής συμφωνίας της 31.1.86. Αποκλειστικός σκοπός της ήταν ο διακανονισμός διαφορών που είχαν προκύψει στο πλαίσιο της εκτέλεσης της βασικής συμφωνίας, όπως προβλέπετο εξάλλου από την ίδια την ρήτρα διαιτησίας ως επιθυμητό μέτρο πριν την προσφυγή σε διαιτησία. Εξάλλου η ισχύς της συμφωνίας της 31.1.86 προβάλλετο από τους ίδιους τους εφεσίβλητους οι οποίοι την επικαλούντο στην αγωγή για την θεμελίωση των απαιτήσεών τους.
- (β) Συμφωνία για την παραπομπή διαφοράς σε διαιτησία εφαρμόζεται, εκτός αν καταδειχθούν ισχυροί λόγοι που δικαιολογούν την μη εφαρμογή της. Η στοιχειοθέτηση και η απόδειξη των λόγων αυτών βαρύνει τον διάδικο που επικαλείται τη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου. Στην προκειμένη περίπτωση η εφεσίβλητη δεν είχε προβάλει ούτε είχε αποδείξει οποιοδήποτε βάσιμο λόγο για τη μη παραπομπή των διαφορών που ανέκυψαν μεταξύ της και της εφεσείουσας στο πλαίσιο εφαρμογής της συμφωνίας της 31.1.86 σε διαιτησία. Για το λόγο αυτό, το πρωτόδικο Δι-

καστήριο δεν μπορούσε να είχε ασχοληθεί με το θέμα της μαρτυρίας και της παρουσίας των μαρτύρων στην Κύπρο σαν λόγο για απόρριψη της αίτησης για αναστολή της διαδικασίας.

- 5 (γ) Ο τρίτος λόγος για την απόρριψη της αίτησης από το πρωτόδικο Δικαστήριο ήταν αντινομικός προς τις διαπιστώσεις του Δικαστηρίου, ότι η αοριστία του καθιστούσε αδύνατη την επιμέτρησή του ως παράγοντα για την μη εφαρμογή της συμφωνίας για διαιτησία.

- 10 *Η έφεση επιτράπηκε με έξοδα. Διατάχθηκε αναστολή της διαδικασίας.*

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

London and North-Western Railway Co v. Jones [1915] 2 KB 35,

Phassouri Plantations v. Adriatica (1985) 1 C.L.R. 290,

- 15 *The Eleftheria [1969] 2 All E.R. 641,*

Amathus Navigation Co Ltd v. Concord Express Liners και Άλλων (1993) 1 Α.Α.Δ. 1030.

Έφεση.

- 20 Έφεση από τους εναγόμενους κατά της διαταγής του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Ναθαναήλ, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 17.5.91 (Αρ. Αγωγής 7325/90), με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση των εφεσειόντων για παραμερισμό και/ή ακύρωση του κλητηρίου εντάλματος και/ή αναστολή της περαιτέρω διαδικασίας.

Γ. Αμπίζας και Μ. Αμπίζας, για τους Εφεσειόντες.

- 25 *Χ. Τσίγκης, για τους Εφεσίβλητους.*

Cur adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Μ. Πικής.

- 30 **ΠΙΚΗΣ, Δ. :** Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Ο όρος 11.1 της μεταξύ των εφεσειόντων, Βουλγαρικής εταιρείας και, των εφεσι-

βλήτων, Κυπριακής εταιρείας, γραπτής συμφωνίας της 31.1.86 προβλέπει την παραπομπή διαφορών που θα προέκυπταν μεταξύ των μερών κατά την εκτέλεση της συμφωνίας σε διαιτησία από το Διαιτητικό Δικαστήριο του Βουλγαρικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου.

5

Οι εφεσίβλητοι ενήγαγαν τους εφεσείοντες με την έκδοση γενικά οπισθογραφημένου εντάλματος για αποζημιώσεις για παραβάσεις ή μη τήρηση της μεταξύ τους συμφωνίας. Με την ίδια αγωγή εγείρεται απαίτηση για αποζημιώσεις για δόλο και ψευδείς παραστάσεις. Τα γεγονότα τα οποία θεμελιώνουν τη δεύτερη απαίτηση δεν εξειδικεύονται ούτε το πλαίσιο στο οποίο εκδηλώθηκε ο δόλος ή έγιναν οι ψευδείς παραστάσεις.

10

Επικαλούμενοι τη ρήτρα της διαιτησίας οι εφεσείοντες (εναγόμενοι) αξίωσαν την αναστολή της διαδικασίας ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας. Στην ένορκη δήλωση του Γενικού Διευθυντή των εφεσείωντων, η οποία εδραιώνει την αίτηση, αναφέρεται ότι οι διαφορές των μερών, που προέκυψαν κατά την εκτέλεση της μεταξύ τους συμφωνίας, έχουν ήδη παραπεμφθεί από τους εφεσείοντες σε διαιτησία ενώπιον του προβλεπομένου στη συμφωνία σώματος και ότι οι εφεσίβλητοι έχουν εμφανισθεί και λαμβάνουν μέρος στη διαιτησία. Η εμφάνισή τους έγινε υπό διαμαρτυρίαν ως προς την αρμοδιότητα του Διαιτητικού Δικαστηρίου να επιληφθεί της διαφοράς.

15

20

Οι εφεσίβλητοι υπέβαλαν ένσταση στην αίτηση για αναστολή της διαδικασίας. Στην ένορκη δήλωση ενός των διευθυντών των εφεσίβλητων που υποστηρίζει την αίτηση, προβάλλονται οι εξής ισχυρισμοί υπέρ της θέσης ότι το αίτημα για αναστολή πρέπει ν' απορριφθεί:

25

(α) Οι εφεσείοντες κωλύονται να υποβάλουν αίτημα για αναστολή εφόσον οι ίδιοι έχουν επικαλεσθεί με προηγούμενη αγωγή τους (Αρ. 2507/89 Επαρχιακού Δικαστηρίου) τη δικαιοδοσία του κυπριακού Δικαστηρίου. Με την αγωγή οι εφεσείοντες αξίωσαν την αποπληρωμή δυο επιταγών που εξέδωσαν οι εφεσίβλητοι και οι οποίες δεν τιμήθηκαν.

30

(β) Το επίδικο θέμα της αγωγής που συναρτάται με δόλο, καθιστά την αγωγή πρόπον αντικείμενο για εκδίκαση από τα τα κυπριακά Δικαστήρια.

35

Κατά την εκδίκαση της αίτησης κατατέθηκε, κοινή συναινέσει,

μνημόνιο προφορικής συμφωνίας μεταξύ των εκπροσώπων των διαδίκων, βάσει της οποίας διευθετήθηκαν διαφορές που είχαν προκύψει μεταξύ των μερών κατά το χρόνο εκείνο. Όπως συνάγεται από το κείμενο του μνημονίου, η συμφωνία αφορούσε κυρίως το

5 διακανονισμό οφειλών των εφεισιβλήτων προς τους εφeseίοντες και το χρόνο αποπληρωμής τους. Η συμφωνία πρόβλεπε επίσης την παροχή βοήθειας από τους εφeseίοντες για την αντιμετώπιση τεχνικών προβλημάτων που παρουσίαζαν ηλεκτρικοί ανυψωτήρες (electric fork-lift tracks) τους οποίους προμήθευσαν στους εφeseιβλήτους.

10 τους.

Το Δικαστήριο, μετά από ενδελεχή αναφορά στην αγγλική και την κυπριακή νομολογία που διαφωτίζει ως προς την άσκηση της εξουσίας που παρέχεται από το Άρθρο 8 του περί Διαιτησίας Νόμου, ΚΕΦ. 4, για την αναστολή διαδικασίας προς το σκοπό παραπομπής θέματος σε διαιτησία σύμφωνα με τους όρους της μεταξύ των μερών σύμβασης, κατέληξε -

15 των μερών σύμβασης, κατέληξε -

(Α) Ότι η καταχώριση της αγωγής 2507/89 δεν παρενέβαλε οποιοδήποτε κώλυμα στην επίκληση των προνοιών του Άρθρου 8 εφόσον το αντικείμενό της περιοριζόταν σε διεκδίκηση "οικονομικής και μόνο οφειλής" που δε συνιστά κατά κανόνα "διαφορά" με την έννοια που ο όρος ενέχει στο πλαίσιο ρητρίας διαιτησίας [βλ. *London and North-Western Railway Co v Jones* [1915] 2 KB 35)].

20

(Β) Ότι παρόλο που η έγερση αγωγής για αποζημιώσεις για δόλο συνιστά λόγο για την άρνηση έκδοσης διατάγματος αναστολής, αυτό δεν ισχύει όπου οι ισχυρισμοί για την ύπαρξη δόλου είναι γενικοί και αόριστοι, όπως στην προκείμενη περίπτωση.

25

(Γ) Παρά την απόρριψη του βάρους στο οποίο στηρίχθηκε η ένσταση των εφeseιβλήτων, το πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση γι αναστολή, για τους ακόλουθους λόγους:

30

(ι) Το Μνημόνιο (Τεκμήριο "Β") κρίθηκε ως νέα συμφωνία μεταξύ των μερών η οποία υπερβαλλόγγισε την αρχική συμφωνία της 31.1.86, εξέλιξη που καθιστούσε τη ρητρά διαιτησίας ανενεργό.

(ιι) Η μαρτυρία για την απόδειξη της υπόθεσης των εφeseιβλήτων συγκεντρώνεται στην Κύπρο, γεγονός που ενέχει άμεση σημασία για τη μη παραπομπή της διαφοράς σε διαιτησία σ' άλλη χώρα.

35

- (ιιι) Η υπόθεση γι αποζημιώσεις για δόλο, παρόλο που δεν εξειδικεύθηκε, συνιστούσε παράγοντα που συνεκτιμούμενος με τα άλλα γεγονότα της υπόθεσης, παρείχε έρεισμα για την απόρριψη της αίτησης γι αναστολή.

Η παρουσία των μαρτύρων στην Κύπρο λήφθηκε υπόψη παρόλο που οι εφεσβλήτοι δεν επικαλούνται το λόγο αυτό στην ένορκη δήλωση που στοιχειοθετεί την ένσταση και τη μη κατάθεση οποιωνδήποτε στοιχείων που να προσδιορίζουν τη μαρτυρία που θα προσαχθεί για την απόδειξη της υπόθεσής τους ή την ταυτότητα των μαρτύρων. 5
10

Ο κ. Αμπίζας υπέβαλε ότι -

- (α) Οι εφεσείοντες τεκμηρίωσαν όλες τις προϋποθέσεις για την παραπομπή της διαφοράς σε διαιτησία σύμφωνα με τη συμφωνία των διαδίκων και,

- (β) ότι κανένας από τους λόγους για τους οποίους απορρίφθηκε το αίτημα δεν ευσταθεί. 15

Ο κ. Τσίγκης για τους εφεσβλήτους υποστήριξε κάθε πτυχή της απόφασης του πρωτόδικου Δικαστηρίου και υπέβαλε ότι δεν παρέχεται πεδίο για επέμβαση στην άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας.

Κρίνουμε ότι κανένας από τους λόγους για τους οποίους απορρίφθηκε το αίτημα γι αναστολή δεν είναι βάσιμος. Η συμφωνία που ενσωματώνεται στο Μνημόνιο (Τεκμήριο "B") δεν απέβλεπε ούτε είχε ως αποτέλεσμα τον υπερφαλαγγισμό της συμφωνίας της 31.1.86. Αποκλειστικός σκοπός ήταν ο διακανονισμός διαφορών που είχαν προκύψει στο πλαίσιο της εκτέλεσης της βασικής συμφωνίας. Ο φιλικός διακανονισμός διαφορών προβλέπεται από την ίδια τη ρήτρα διαιτησίας ως επιθυμητό μέτρο πριν την προσφυγή σε διαιτησία. Η ισχύς της συμφωνίας της 31.1.86 προβάλλεται από τους ίδιους τους εφεσβλήτους οι οποίοι την επικαλούνται στην αγωγή για τη θεμελίωση των απαιτήσεών τους. 20
25
30

Ο δεύτερος λόγος (για τον οποίο απορρίφθηκε το αίτημα), η παρουσία των μαρτύρων στην Κύπρο, είναι εξίσου ανεδαφικός όπως και ο πρώτος. Οι εφεσβλήτοι οι οποίοι φέρουν το βάρος στοιχειοθέτησης και απόδειξης των λόγων που αντισταθμίζουν την εφαρμογή της συμφωνίας για παραπομπή διαφορών που αναφέρονται στο πλαίσιο της συμφωνίας σε διαιτησία, ούτε πρόβαλαν ούτε τεκμη- 35

ρίωσαν την παρουσία των μαρτύρων στην Κύπρο ως λόγο για τη μη εφαρμογή της ρήτηρας διαιτησίας.

- 5 Ο τρίτος λόγος (ισχυρισμοί δόλου) είναι αντινομικός προς τις διαπιστώσεις του δικαστηρίου, ότι η αοριστία του καθιστά αδύνατη την επιμέτρησή του ως παράγοντα για τη μη εφαρμογή της συμφωνίας για διαιτησία. Και ο τρίτος λόγος είναι τόσο αβάσιμος, όσο και οι πρώτοι δυο.

- 10 Συμφωνία για την παραπομπή διαφοράς σε διαιτησία, εφαρμόζεται εκτός αν καταδειχθούν ισχυροί λόγοι που δικαιολογούν τη μη εφαρμογή της. Η στοιχειοθέτηση και η απόδειξη των λόγων αυτών βαρύνει το διάδικο που επικαλείται τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου [βλ. HALSBURY'S LAWS OF ENGLAND, Third Edition, Vol. 2, pp. 24 - 28. *Phassouri Plantations v. Adriatica* (1985) 1 C.L.R. 290. *The Eleftheria* [1969] 2 All E.R. 641 και *Amathus Navigation Co. Ltd. v. Concord Express Liners και Άλλων* (1993) 1 Α.Α.Δ. 1030].
- 15 Στην προκείμενη περίπτωση οι εφεσίβλητοι (ενάγοντες) δεν πρόβαλαν ούτε απέδειξαν οποιοδήποτε βάσιμο λόγο για τη μη παραπομπή των διαφορών που ανέκυψαν μεταξύ τους και των εφεσειόντων στο πλαίσιο εφαρμογής της συμφωνίας της 31.1.86 σε διαιτησία. Έτσι,
- 20 δε θα επεκταθούμε σε εξέταση των λόγων που μπορεί να δικαιολογήσουν την άσκηση της διακριτικής εξουσίας υπέρ της ανάληψης δικαιοδοσίας, παρά την ύπαρξη ρήτηρας διαιτησίας, εκτός από το να επισημαίνουμε ότι αυτοί συναρτώνται με τα συμφέροντα της δικαιοσύνης.

- 25 Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα.

Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται και αντικαθίσταται με απόφαση με την οποία γίνεται δεκτή η αίτηση των εναγομένων με έξοδα. Η διαδικασία ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου αναστέλλεται.

- 30 Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα.